

ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ

КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. першого заступника
начальника Інституту
майор внутрішньої служби
_____ Н.С. Калашник
_____._____2017 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ ДЗПП 1.3.9

за напрямом підготовки «Психологія» 6.030102

факультет психологічний

Київ – 2017 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Психологія праці» складена для здобувачів вищої освіти відповідно до програми підготовки фахівців за напрямом підготовки 6.030102 «Психологія» ступеня вищої освіти бакалавра, за денною формою навчання.

Розробник: Ятчук Марія Сергіївна, старший викладач кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри практичної психології

Протокол від ____ . ____ . 2017 року № ____

Професор кафедри практичної психології

_____ Ю.Ю. Бойко-Бузиль

Схвалено науково-методичною радою Інституту кримінально-виконавчої служби

Протокол від ____ . ____ . 2017 року № ____

Голова науково-методичної ради _____ Н. С. Калашник

1. Програма навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є дослідження ролі суб'єктивного фактору у професійній праці.

Міждисциплінарні зв'язки:

Забезпечуючі дисципліни: загальна психологія, вікова психологія, експериментальна психологія, психофізіологія, історія психології, психодіагностика..

Забезпечувані дисципліни: інженерна психологія, юридична психологія, психологія оперативно-розшукової діяльності, психологія діяльності в особливих умовах.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни – засвоєння психологічних знань, набуття умінь та навичок, що забезпечать вирішення актуальних теоретико-практичних проблем професійної праці.

Завдання навчальної дисципліни:

- оволодіння основними поняттями психології праці;
- засвоєння теоретичних знань про ергатичну систему «людина-праця-професійне середовище», психологію суб'єкта праці, активні методи навчання працівників, психологічні особливості процесу адаптації працівників, психологію ділового спілкування, конфліктів, переговорів;
- опанування методик прогнозування та планування кар'єри, технологій професійного відбору працівників в організаціях;
- формування умінь та практичних навичок використання психологічних знань у професійній праці.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри практичної психології які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою k_ppp@ukr.net.

Структура навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади психології праці

Тема 1. Предмет і завдання психології праці

Предмет і основні завдання психології праці. Методологічні та теоретичні аспекти психології праці. Наукові проблеми психології праці: вивчення шляхів становлення гармонії між людиною та її професією. Іншими словами, вивчення закономірностей становлення динамічної рівноваги системи "суб'єкт праці — професійне середовище"; вивчення структури та динаміки професійно значимих властивостей індивіда й особистості; вивчення структури умінь і навиків, що забезпечує вирішення професійних завдань в оптимальних і екстремальних умовах, а також чинників, які визначають стійкість і динаміку цієї структури; вивчення структури трудових установок і мотивів трудової діяльності, закономірності формування і перебудови цієї структури; вивчення структури станів працівника на роботі та закономірності динаміки цих станів; вивчення взаємозв'язків індивідуальних властивостей, відносин особистості та

психічних станів як фактора успішності та безпеки праці. Зв'язок психології праці з психологічними та непсихологічними науками. Психологія праці як професія і навчальна дисципліна.

Тема. 2. Історія психології праці

Історія зарубіжної психології праці (В. Вундт, Ф.У. Тейлор, А. Файоль, М. Фоллет, Д. Мак-Грегора, А. Маслоу, Ф. Герцбергера та ін.). Психологія праці вітчизняна: розвиток промисловості, законодавчі акти про працю, необхідність оптимізації праці, підбору і підготовки робітників традиційних і нових професій. Місце психології в системі наук про людину як суб'єкта діяльності. Тенденції розвитку суспільства, суспільного виробництва і уявлень про суб'єкта праці (Д. Мак-Грегор, У. Оучи, Дж. Ньюман і Б. Мейсон). Парадигма психології праці. Системний підхід до вирішення актуальних проблем психології праці.

Тема. 3. Методи психології праці

Методи побудови теорії психології праці. Типологія психологічного знання (за А.І. Зінченко). Взаємозв'язки між різними типами знання. Емпірико-пізнавальні методи в психології праці: біографічний метод, експеримент, спостереження, метод опитування, метод бесіди, інтерв'ю, метод аналізу продуктів діяльності. Методи професійної діагностики. Основні підходи психодіагностичного методу: суб'єктивний, об'єктивний, проєктивний. Математично-статистичні методи опрацювання та інтерпретації даних.

Тема. 4. Людина та праця

Праця як конкретна різновидність діяльності. Ергатична система «людина-праця-професійне середовище». Основні ергатичні функції. Трудовий пост і його структура. Професія як: прикладання сил людини або галузь, в якій людина виконує свої функції як суб'єкт праці; спільність людей, які зайняті відповідними трудовими функціями; підготовленість (знання, вміння, навички, кваліфікація), притаманна людині, завдяки якій вона здатна виконувати відповідні трудові функції; діяльність, робота професіонала, тобто сам процес реалізації трудових і професійно виконуваних функцій. Предмет, засоби, знаряддя, умови праці як компоненти трудового поста. Вимоги до фізичних факторів робочого середовища. Вимоги до хімічних факторів робочого середовища.

Тема. 5. Суб'єкт праці та його структура

Природні властивості індивіда: біохімічні особливості організму, які визначають його реактивність; особливості обміну й ендокринно-гуморальної регуляції, яка приводить до різних морфологічних конституцій. Індивідуально-психологічні властивості суб'єкта праці. Поняття індивідуального стилю. Компоненти емоційної сфери людини. Домінуючий емоційний фон й особистісні характеристики працівника. Проблема врахування індивідуально-психологічних відмінностей працівників у трудовій діяльності. Статеві та вікові відмінності суб'єктів праці.

Розділ 2. Психологія професій

Тема 1. Психологічне вивчення професій

Професіографія та її цілі. Психографія як загальний метод аналізу, опису трудової діяльності й умов праці. Принципи і методи професіографії. Етапи психологічної професіографії. Особистісні методи професіографії. Побудова номограм. Використання професіограм у виробничій і психологічній практиці. Особливості професіограм, які використовуються під час консультування, з питань розміщення кадрів і психологічного відбору працівників. Професіограми для організації професіонального навчання. Професіограми для підвищення рівня безпеки праці. Професіограми для оптимізації організації праці та кооперації. Професіограми, які використовують під час нормування й оцінки праці.

Тема 2. Класифікація професій

Огляд психологічних класифікацій професій. Багаторівнева психологічна класифікація професій: перший ярус – типи професій; другий ярус – класи; третій ярус – відділи професій; четвертий ярус – групи професій. Класифікація трудової діяльності за мотиваційними факторами: зовнішні мотиваційні фактори (фактори «тиску», фактори «протягування – відштовхування» , фактори «інерції»); внутрішні мотиваційні фактори (власні мотиваційні фактори професії, умови праці, можливості, які надає та чи інша сфера для реалізації позапрофесійних цілей (через класифікацію цілей)).

Тема 3. Мотиви професійної діяльності

Мотив і мотивація. Мотиваційна сфера людини. Проблеми психології мотивації. Класифікація та структура мотивів трудової діяльності. П'ять рівнів потреб людини за А. Маслоу: 1) основні фізіологічні потреби; 2) потреби в безпеці; 3) потреби в любові та соціальній активності; 4) потреби в повазі та самоповазі; 5) потреба в саморегуляції. Психологічні проблеми трансформування мотивів у процесі професійної переорієнтації працівників. Методи дослідження мотивів (експеримент, словесний звіт, ретроспективне інтерв'ю тощо). Мотиваційні тренінги: категорії мотивації досягнення, очікування успіху (оу), похвала (схвалення), позитивний емоційний стан (е+), потреба в уникненні неуспіху (пун), процедури активізації мотивації досягнення, міжособистісна підтримка, етапи формування (засвоєння) мотиву досягнення, психолого-педагогічні ефекти тренінгу мотивації досягнення, тренінг причинних схем, вплив причинних схем на поведінку, програма зміни причинних схем, зв'язок причинних схем з емоціями, тренінг особистісної причинності.

Розділ 3. Психологія роботи з кадрами

Тема 1. Психологічні проблеми формування професійних кадрів

Основні етапи розвитку професійної орієнтації у промисловій практиці. Психологічне консультування працівників. Завдання психологічного консультування. Прогнозування і планування кар'єри. Основні напрями, галузі та принципи психологічного консультування у професійній діяльності.

Тема 2. Психологічні основи професійного відбору, підбору, розміщення та атестації кадрів

Психологічні поняття професійної діяльності. Залежність професійної

успішності від здібностей працівника. Теорія здібностей (Б.М. Теплов, С.Л. Рубінштейн, В.М. Мясіцев, В.Г. Ананьєв, А.Г. Ковальов й ін.). Основні методичні підходи до психологічних досліджень з метою профвідбору: вивчення цілісної особистості; дослідження динамічних сторін особистості; порівняльне вивчення діяльності людини в оптимальних і екстремальних режимах (відбираючи за професіями, які пов'язані з великою нервово-емоційною напруженістю); спеціальне дослідження окремих властивостей особистості, які мають особливе значення для цього виду трудової діяльності, серед багатьох індивідуальних психологічних відмінностей варто вибрати найстійкіші, здебільшого із консервативно біологічною основою. Прогнозування успішності діяльності працівника. Психологічний відбір як один із компонентів професійного відбору. Етапи розроблення системи прогнозування успішності. Проблема професійного становлення. Професійний психологічний підбір. Основні методики, які застосовуються у центрах оцінки при підборі працівників в організаціях: спеціальні вправи, інтерв'ю, групові вправи, спостереження.

Тема 3. Психологічні питання професійної підготовки кадрів

Концепції професійної підготовки: фрагментарний підхід, формалізований підхід, цільовий підхід. Види професійних навиків: сенсорно-перцептивні (навики сприймання — розрізнення форми букв під час читання, фонем при прослуховуванні, визначення відстані та швидкості руху на око); моторні (рухові); інтелектуальні (прийоми рішення задач). Процес формування трудового навичку. Етапи формування трудового навичку: передуючий етап, на якому людина отримує знання про склад дії, знаряддя й умови праці, створюється орієнтувальна основа дій; аналітичний — етап опанування окремими елементами дій; синтетичний — етап, на якому елементи об'єднуються в єдине ціле; етап закріплення й автоматизації дії, на якому прагнуть переключити увагу з процесу на результат праці та довільно регулювати темп роботи. Фактори й умови успішного засвоєння трудового навичку. Активні методи навчання працівників: дискусійні методи, ігрові методи, сензитивний тренінг тощо.

Тема 4. Психологічні питання трудової адаптації і стабілізації робочих кадрів

Виробнича адаптація працівника як важливий етап його професійної діяльності. Економічні, соціально-психологічні та моральні втрати, які пов'язані з неуспіхом трудової адаптації. Ознаки та характеристики виробничої адаптації. Критерії оцінки психічної адаптації в умовах професійної діяльності: успішність діяльності (виконання трудових завдань, підвищення кваліфікації, необхідна взаємодія з членами робочої групи й іншими особами, які впливають на професійну ефективність); здатність уникати ситуацій, які створюють загрозу для трудового процесу й ефективно усувати загрозу, яка виникла (недопущення травм, аварій, надзвичайних подій); проведення діяльності без значимих порушень фізичного та психічного здоров'я. Методи дослідження адаптації робочих кадрів (анкетування, інтерв'ю, психодіагностичні методики, електрофізіологічні методики та ін.). Етапи процесу адаптації новачка до

робочого колективу підприємства. Критерії класифікації періодів соціально-психологічної адаптації працівника (В.Д. Шадріков). Психологічні особливості процесу адаптації у осіб зрілого та похилого віку.

Тема 5. Психологічні аспекти підвищення професійної працездатності

Психічні стани, які зумовлюють працездатність: вольові, афективні, стани свідомості. Фази працездатності (Б.Ф. Ломов): впрацьовування, стійка працездатність, втома. Біологічні ритми людини і зміна працездатності. Несприятливі функціональні стани знижують працездатність людини (втома, монотомія, невдоволеність роботою, стрес, дистрес, імпульсивна форма емоційної напруженості). Психологічні методи, що використовуються для корекції та профілактики несприятливих функціональних станів.

Розділ 4. Соціально-психологічна адаптація особистості

Тема 1. Психологічні питання безпеки праці

Причини травматизму на підприємстві. Фактори безпеки праці працівників. Схема вивчення зв'язку між факторами, їхніми комплексами, поєднанням, з одного боку, і якостями особистості, з її безпекою, з іншого боку. Методи дослідження причин нещасних випадків (психодіагностичні методики, методи обробки інформації). Загальні напрями у вирішенні проблеми створення психологічного настрою на безпеку у працівників: зниження рівня виробничих загроз шляхом створення безпечніших знарядь, предметів та умов праці або ефективніших засобів захисту; підвищення рівня індивідуальної захищеності працівників, організовуючи безпечнішу поведінку.

Тема 2. Психологічні аспекти формування, розвитку, корекції резервних можливостей працівника

Психотехнологія формування, розвитку і корекції особистості працівника. Компонент розвиваючої технології: акмеолого-психологічне консультування, індивідуальне консультування, психопрофілактика (індивідуальна, групова), психокорекція (індивідуальна, групова) Сутність нейролінгвістичного програмування та можливості використання для актуалізації резервних можливостей працівника. Особливості організації та проведення соціально-психологічного тренінгу з працівниками. Види соціально-психологічного тренування: психотехнічні ігри, ігрові методи вирішення конфлікту, ігри-захист від маніпулювання, ігри для розвитку педагогічної інтуїції, позиційні ігри (ігри-комунікації). Підходи до забезпечення необхідних функціональних станів високої активності: 1) мобілізуючі методи безпосередньо перед початком періоду активності та протягом нього; 2) методи, які спрямовані на повне відновлення сил у періоди відпочинку (м'язова релаксація, аутогенне тренування, метод керованої саморегуляції).

Тема 3. Соціально-психологічні проблеми взаємовідносин у трудовому колективі

Поняття та класифікація груп. Методи дослідження взаємовідносин у колективі (спостереження, соціометрія Дж. Морено). Соціально-психологічні феномени в групі. Ділова бесіда. Структура ділової бесіди. Процедура ділової

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Теоретичні засади психології праці										
Тема 1. Предмет і завдання психології праці	8	2	-	2	4					
Тема 2. Історія психології праці	8	2	-	2	4					
Тема 3. Методи психології праці	8	2	2	-	4					
Тема 4. Людина та праця	8	2	-	2	4					
Тема 5. Суб'єкт праці та його структура	8	2	-	2	4					
Всього за розділом 1	40	10	2	8	20					
Розділ 2. Психологія професій										
Тема 1. Психологічне вивчення професій	8	2	-	2	4					
Тема 2. Класифікація професій	8	2	-	2	4					
Тема 3. Мотиви професійної діяльності	16	4	4	-	8					
Всього за розділом 2	32	8	4	4	16					
Розділ 3. Психологія роботи з кадрами										
Тема 1. Психологічні проблеми формування професійних кадрів	8	2	-	2	4					
Тема 2. Психологічні основи професійного відбору, підбору, розміщення та атестації кадрів	8	2	2	-	4					
Тема 3. Психологічні питання професійної підготовки кадрів	8	2	-	2	4					
Тема 4. Психологічні питання трудової адаптації і стабілізації робочих кадрів	8	2	2	-	4					
Тема 5. Психологічні аспекти підвищення професійної працездатності	8	2	2	-	4					
Всього за розділом 3	40	10	6	4	20					
Розділ 4. Соціально-психологічна адаптація особистості										
Тема 1. Психологічні питання безпеки праці	8	2	-	2	4					
Тема 2. Психологічні аспекти формування, розвитку, корекції резервних можливостей працівника	8	2	2	-	4					
Тема 3. Соціально-психологічні проблеми	8	2	2	-	4					

взаємовідносин у трудовому колективі										
Тема 4. Психологія переговорів	8	2	2	-	4					
Всього за розділом 4	32	8	6	2	16					
Екзамен										
Усього годин	144	36	18	18	72					

4. Плани семінарських та практичних занять

Розділ 1. Теоретичні засади психології праці

Тема 1. Предмет і завдання психології праці

Питання до семінарського заняття

1. Предмет і основні завдання психології праці
2. Методологічні та теоретичні аспекти психології праці
3. Зв'язок психології праці з іншими науками
4. Психологія праці як професія і навчальна дисципліна

Тема. 2 Історія психології праці

Питання до семінарського заняття

1. Історія зарубіжної психології праці.
2. Психологія праці вітчизняна.
3. Місце психології в системі наук про людину як суб'єкта діяльності.
4. Тенденції розвитку суспільства, суспільного виробництва і уявлень про суб'єкта праці.
5. Парадигма психології праці.

Тема. 3. Методи психології праці

Питання до практичного заняття

1. Методи побудови теорії психології праці.
2. Емпірико-пізнавальні методи в психології праці.
3. Методи професійної діагностики.
4. Математично-статистичні методи опрацювання та інтерпретації даних.

Тема. 4. Людина та праця

Питання до семінарського заняття

1. Ергатична система «людина-праця-професійне середовище».
2. Трудовий пост і його структура.
3. Предмет, засоби, знаряддя, умови праці як компоненти трудового поста.

Тема. 5. Суб'єкт праці та його структура

Питання до семінарського заняття

1. Природні властивості індивіда.
2. Індивідуально-психологічні властивості суб'єкта праці.
3. Домінуючий емоційний фон й особистісні характеристики працівника.
4. Статеві-вікова мінливість суб'єкта праці.

Розділ 2. Психологія професій

Тема 1. Психологічне вивчення професій

Питання до семінарського заняття

1. Професіографія та її цілі.

2. Принципи і методи професіографії.
3. Особистісні методи професіографії.
4. Використання професіограм у виробничій і психологічній практиці.

Тема 2. Класифікація професій

Питання до семінарського заняття

1. Огляд психологічних класифікацій професій.
2. Багаторівнева психологічна класифікація професій.
3. Класифікація трудової діяльності за мотиваційними факторами.

Тема 3. Мотиви професійної діяльності

Питання до практичного заняття

1. Психологічні проблеми мотивації трудової діяльності.
2. Класифікація та структура мотивів.
3. Психологічні проблеми трансформування мотивів у процесі професійної переорієнтації працівників.
4. Методи дослідження мотивів.
5. Мотиваційні тренінги.

Розділ 3. Психологія роботи з кадрами

Тема 1. Психологічні проблеми формування професійних кадрів

Питання до семінарського заняття

1. Основні етапи розвитку професійної орієнтації у промисловій практиці.
2. Психологічне консультування працівників.
3. Прогнозування і планування кар'єри.
4. Основні напрями, галузі та принципи психологічного консультування.

Тема 2. Психологічні основи професійного відбору, підбору, розміщення та атестації кадрів

Питання до практичного заняття

1. Психологічні поняття та критерії професійної діяльності.
2. Прогнозування успішності діяльності працівника.
3. Технології професійного підбору працівників в організаціях.

Тема 3. Психологічні питання професійної підготовки кадрів

Питання до семінарського заняття

1. Психологічні проблеми виробничого навчання.
2. Формування професійних умінь і навиків.
3. Активні методи навчання працівників.

Тема 4. Психологічні питання трудової адаптації і стабілізації робочих кадрів

Питання до практичного заняття

1. Виробнича адаптація, її сутність і види.
2. Критерії та методи оцінювання адаптації робочих кадрів.
3. Психологічні особливості адаптації осіб зрілого та похилого віку.

Тема 5. Психологічні аспекти підвищення професійної працездатності

Питання до практичного заняття

1. Психологічні стани, які зумовлюють працездатність.
2. Фактори та закономірності змін працездатності.

3. Психологічні методи корекції та профілактики несприятливих функціональних станів.

Розділ 4. Соціально-психологічна адаптація особистості

Тема 1. Психологічні питання безпеки праці

Питання до семінарського заняття

1. Фактори безпеки праці та їхній взаємозв'язок.
2. Методи вивчення й аналіз причин нещасних випадків.
3. Психологічні засоби підвищення безпечної поведінки працівників у професійній діяльності.

Тема 2. Психологічні аспекти формування, розвитку, корекції резервних можливостей працівника

Питання до практичного заняття

1. Розвиток і корекція особистості працівника.
2. Нейролінгвістичне програмування і актуалізація резервних можливостей працівника.
3. Соціально-психологічний тренінг як засіб формування, розвитку та корекції можливостей працівника.
4. Методика психологічної релаксації і відновлення.

Тема 3. Соціально-психологічні проблеми взаємовідносин у трудовому колективі

Питання до практичного заняття

1. Соціально-психологічні феномени в групі.
2. Психологія ділового спілкування.
3. Методи забезпечення результативного спілкування.
4. Конфлікт, його структура та причини виникнення, реагування на конфліктну поведінку працівника.

Тема 4. Психологія переговорів

Питання до практичного заняття

1. Підготовка до переговорів.
2. Розроблення стратегії та тактики переговорів.
3. Методи ведення переговорів.
4. Аналіз поведінки партнера та самоаналіз.
5. Завершення переговорів. Підведення підсумків.

5. Завдання для самостійної роботи

Теми реферативних та інформаційних повідомлень:

1. Методологічні проблеми психології праці.
2. Психологія праці: сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку.
3. Історія становлення психології праці.
4. Психотехнічний напрям у психології праці.
5. Психодіагностичний метод у психології праці.
6. Метод бесіди у психології праці.
7. Різні види діяльності як продукти суспільного буття людини.
8. Людська діяльність і суспільний досвід.

9. Емоційна сфера суб'єкта праці.
10. Гендерні особливості суб'єкта праці.
11. Професіографія.
12. Професіограми у психологічній практиці.
13. Типи та класи професій.
14. Мотивація професійного вибору.
15. Мотивація професійної діяльності працівника установи виконання покарань.
16. Мотиваційні тренінги.
17. Психологічне консультування працівників.
18. Прогнозування кар'єри працівника.
19. Залежність професійної успішності від здібностей працівника.
20. Методики підбору працівників в організації.
21. Професійна педагогіка.
22. Методи навчання.
23. Психічні стани працівника, які формуються в трудовій діяльності
24. Психологічна корекція несприятливих функціональних станів.
25. Безпечна праця — це продукт суспільного буття людей.
26. Схильність особистості до нещасних випадків.
27. Нейролінгвістичне програмування і розвиток особистості працівника.
28. Тренінг особистісного зростання працівника.
29. Психологія лідерства і керівництва.
30. Конфлікт у трудовому колективі та шляхи його вирішення.
31. Культура спілкування і переговори.
32. Методи ведення переговорів.

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні робота передбачає роботу підготовку наукових досліджень.

Тематика:

1. Назвати основні наукові проблеми психології праці,
2. Охарактеризувати основні структурні компоненти суб'єкта праці,
3. Пояснити основні ергатичні функції ергатичної системи.
4. Перелічити основні функції психології праці,
5. Назвати науковця, який у вітчизняній психології вперше почав розробляти практичні завдання психології праці.
6. Пояснити термін «професіографія».
7. Перелічити основні напрями роботи психотехніки.
8. Охарактеризувати особливості розвитку психології праці на сучасному етапі формування?
9. Класифікувати емпірико-пізнавальні методи в психології праці.
10. Надати характеристику методу спостереження у психології праці.
11. Опрацювати методика КОРТ (короткий орієнтувальний тест).
12. Охарактеризувати шкали вимірювання.
13. Характеризувати поведінку суб'єкта праці як специфічну форму людської активності.

14. Назвати основні компоненти трудової діяльності працівника.
15. Поставити у послідовності етапи формування трудових навичок.
16. Вказати характерні ознаки праці як різновиду діяльності.
17. Характеризувати природні властивості індивіда.
18. Вказати індивідуально-психологічні властивості суб'єкта праці.
19. Виділити етапи вікового розвитку людини як суб'єкта праці.
20. Назвати внутрішні детермінанти дії суб'єкта праці.
21. Сформулювати визначення «професіограми».
22. Розкрити структуру професіограми.
23. Перелічити методи вивчення професійної діяльності.
24. Здійснити порівняльний аналіз понять «професія» і «трудовий пост».
25. Назвати основні підстави класифікації професії.
26. Перелічити типи професій.
27. Охарактеризувати відділи професій.
28. Виділити п'ять основних елементів багаторівневої психологічної класифікації.
29. Назвати психологічні проблеми мотивації трудової діяльності.
30. Класифікувати мотиви трудової діяльності.
31. Розкрити суть поняття «очікування успіху».
32. Розробити мотиваційний тренінг для працівників установ виконання покарань.
33. Охарактеризувати етапи розвитку професійної орієнтації.
34. Назвати основні завдання психологічного консультування.
35. Розкрити суть прогнозування кар'єри.
36. Перелічити основні принципи психологічного консультування.
37. Розкрити взаємозв'язок здібностей з професійною успішністю.
38. Назвати основні методичні підходи до психологічних досліджень з метою профвідбору.
39. Охарактеризувати етапи розроблення системи прогнозування успішності.
40. Перелічити основні методики, які застосовуються у центрах оцінки при підборі працівників в організаціях.
41. Розкрити співвідношення понять «навчання», «виховання», «освіта».
42. Назвати основні підходи до навчання в освіті.
43. Охарактеризувати головні компоненти педагогічного процесу.
44. Перелічити основні методи навчання.
45. З'ясувати вплив системи норм і цінностей у колективі на індивідуальну адаптацію працівника.
46. Перелічити періоди трудової адаптації молодого працівника.
47. Назвати основні фактори, які впливають на адаптацію молодого працівника.
48. Виділити основні ефекти соціально-психологічної адаптації.
49. Назвати головні ознаки працездатності.
50. Розкрити зв'язок працездатності та психічних станів.
51. Навести приклади афективних станів.
52. Охарактеризувати стан монотомії.
53. Назвати тимчасові та стійкі фактори безпеки праці.

54. Виділити основні аспекти безпеки праці.
55. Перелічити головні фактори безпеки праці.
56. З'ясувати як виявляється вплив мотивації на безпеку праці.
57. Розкрити суть акмеолого-психологічного консультування.
58. Виділити напрями індивідуальної психокорекції.
59. Розробити програму соціально-психологічного тренінгу розвитку особистості працівника.
60. Охарактеризувати методи, які спрямовані на повне відновлення сил у періоди відпочинку.
61. Класифікувати групи.
62. Розкрити роль спілкування у суспільному житті.
63. Розробити тренінг розвитку комунікативної сторони спілкування.
64. Перелічити конфліктогени.
65. Побудувати психологічну структуру переговорів.
66. Розкрити роль невербальної комунікації в переговорах.
67. Охарактеризувати підходи до ведення переговорів.
68. Перелічити основні методи ведення переговорів.

7. Методи навчання та контролю

Словесні методи, інноваційні методи, наочні методи, практичні методи.
Поточний, проміжний та підсумковий контроль.

8. Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Предмет і основні завдання психології праці
2. Методологічні та теоретичні аспекти психології праці
3. Зв'язок психології праці з іншими науками
4. Психологія праці як професія і навчальна дисципліна.
5. Історія зарубіжної психології праці.
6. Психологія праці вітчизняна.
7. Місце психології в системі наук про людину як суб'єкта діяльності.
8. Тенденції розвитку суспільства, суспільного виробництва і уявлень про суб'єкта праці.
9. Парадигма психології праці.
10. Методи побудови теорії психології праці.
11. Емпірико-пізнавальні методи в психології праці.
12. Методи професійної діагностики.
13. Математично-статистичні методи опрацювання та інтерпретації даних.
14. Ергатична система «людина-праця-професійне середовище».
15. Трудовий пост і його структура.
16. Предмет, засоби, знаряддя, умови праці як компоненти трудового поста.
17. Природні властивості індивіда.
18. Індивідуально-психологічні властивості суб'єкта праці.
19. Домінуючий емоційний фон й особистісні характеристики працівника.
20. Статеві-вікові мінливості суб'єкта праці.
21. Професіографія та її цілі.

22. Принципи і методи професіографії.
23. Особистісні методи професіографії.
24. Використання професіограм у виробничій і психологічній практиці.
25. Огляд психологічних класифікацій професій.
26. Багаторівнева психологічна класифікація професій.
27. Класифікація трудової діяльності за мотиваційними факторами.
28. Психологічні проблеми мотивації трудової діяльності.
29. Класифікація та структура мотивів.
30. Психологічні проблеми трансформування мотивів у процесі професійної переорієнтації працівників.
31. Методи дослідження мотивів.
32. Мотиваційні тренінги.
33. Основні етапи розвитку професійної орієнтації у промисловій практиці.
34. Психологічне консультування працівників.
35. Прогнозування і планування кар'єри.
36. Основні напрями, галузі та принципи психологічного консультування.
37. Психологічні поняття та критерії професійної діяльності.
38. Прогнозування успішності діяльності працівника.
39. Технології професійного підбору працівників в організаціях.
40. Психологічні проблеми виробничого навчання.
41. Формування професійних умінь і навиків.
42. Активні методи навчання працівників.
43. Виробнича адаптація, її сутність і види.
44. Критерії та методи оцінювання адаптації робочих кадрів.
45. Психологічні особливості адаптації осіб зрілого та похилого віку.
46. Психологічні стани, які зумовлюють працездатність.
47. Фактори та закономірності змін працездатності.
48. Психологічні методи корекції та профілактики несприятливих функціональних станів.
49. Фактори безпеки праці та їхній взаємозв'язок.
50. Методи вивчення й аналіз причин нещасних випадків.
51. Психологічні засоби підвищення безпечної поведінки працівників у професійній діяльності.
52. Розвиток і корекція особистості працівника.
53. Нейролінгвістичне програмування і актуалізація резервних можливостей працівника.
54. Соціально-психологічний тренінг як засіб формування, розвитку та корекції можливостей працівника.
55. Методика психологічної релаксації і відновлення.
56. Соціально-психологічні феномени в групі.
57. Психологія ділового спілкування.
58. Методи забезпечення результативного спілкування.
59. Психологія конфліктів.
60. Структура конфлікту.
61. Причини виникнення конфліктів у трудових колективах.

62. Конфліктогени.
63. Реагування на конфліктну поведінку працівника.
64. Особливості поведінки керівника під час конфлікту у підпорядкованій установі.
65. Профілактика конфліктів у трудових колективах.
66. Соціально-психологічний клімат у колективі працівників.
67. Позитивний соціально-психологічний клімат у колективі працівників.
68. Негативний соціально-психологічний клімат у колективі працівників.
69. Оптимізація соціально-психологічного клімату у колективі працівників.
70. Ознаки соціально-психологічного клімату у колективі.
71. Профілактика негативного соціально-психологічного клімату у колективі працівників.
72. Тренінг профілактики конфліктної поведінки працівників.
73. Тренінг оптимізації соціально-психологічного клімату у колективі працівників.
74. Тренінг мотивації професійної діяльності.
75. Стимулювання мотивації у працівників.
76. Напрями оптимізації соціально-психологічного клімату у колективі працівників.
77. Психологія переговорів
78. Підготовка до переговорів.
79. Розроблення стратегії та тактики переговорів.
80. Методи ведення переговорів.
81. Особливості використання методів ведення переговорів.
82. Аналіз поведінки партнера переговорного процесу.
83. Самоаналіз у процесі ведення переговорів.
84. Завершення переговорів.
85. Підведення підсумків переговорів.
86. Вплив самооцінки учасників переговорного процесу на його динаміку.
87. Психологічна підготовка до ведення переговорів.
88. Психологічна готовність до ведення переговорів.
89. Тренінг підготовки до ведення переговорів.
90. Соціально-психологічні проблеми взаємовідносин у трудовому колективі.

9. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)																Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів	
Мах 60 %																залік або екзамен		
Розділ 1					Розділ 2			Розділ 3					Розділ 4			Мах 40 %	Мах 100 %	
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4		
3	3	2	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення

90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	Непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	F _x	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

10. Рекомендована література

Основна

1. Баклицький І. О. Психологія праці : підруч. / Баклицький І. О. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 655 с.
2. Балл Г. О. Психологія праці та професійної підготовки особистості : навч. посіб. / Г. О. Балл, М. В. Бастун, В. І. Гордієнко та ін. – Хмельницький: ТУП, 2001. – 330 с.
3. Бодров В. А. Психология профессиональной пригодности / Бодров В. А. – М. : ПЕР СЭ, 2006. – 511 с.
4. Иванова Е. М. Психология профессиональной деятельности / Иванова Е. М. – М. : ПЕР СЭ, 2006. – 382 с.
5. Карпенко Г. В. Психологія праці та вибір професії : навч.-метод. посіб. / Карпенко Г. В. – Суми : Університетська книга, 2008. – 168 с.
6. Лукашевич Н. П. Психология труда : учеб. пособ. / Н. П. Лукашевич, И. В. Сингаевская, Е. И. Бондарчук. – 2-е узд., доп. и перераб. – К. : МАУП, 2004. – 112 с.
7. Малхазов О. Р. Психологія праці : навч. посіб. / Малхазов О. Р. – К. : НАУ, 2008. – 168 с.
8. Психологія праці : навч. посіб. / Г. В. Ложкін, Н. Ю. Воленюк, О. О. Солтик; за заг. ред. Г. В. Ложкіна. – Хмельницький : ХНУ, 2013. – 191 с.
9. Рибалка В. В. Психологія праці особистості : навч.-метод. посіб. / Рибалка В. В. – К. ; Кременчук: ПП Щербатих, 2006. – 76 с.
10. Толочек В. А. Современная психология труда : учеб. пособ. / Толочек В. А. – СПб.: Питер, 2005. – 479 с.
11. Траверсе Т. М. Психологія праці: навч.-метод. посіб. / Траверсе Т. М. – К. : ІПО Київського нац. у-ту імені Тараса Шевченка, 2004. – 116 с.

Додаткова

1. Александров Ю. И. Теория функциональных систем в психологии / Ю. И. Александров, В. Н. Дружинин // Психологический журнал. – 1998. – Т. 19. – № 6.
2. Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания / Б. Г. Ананьев. – СПб. : Питер, 2001. – 286 с.
3. Бодров В. А. Информационный стресс / В. А. Бодров. – М. : ПЕР СЭ, 2000.
4. Большой психологический словарь / под ред. Б. Г. Мещерякова, В. П.

- Зинченка. – 3-е изд. – СПб. : Прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. – 633 с.
5. Брушлинский А. В. Психология субъекта / А. В. Брушлинский, отв. ред. В. В. Знаков. – М – СПб. : Питер, 2003. – 276 с.
 6. Вірна Ж. П. Мотиваційно-сміслова регуляція у професіоналізації психолога : моногр. / Вірна Ж. П. – Луцьк : «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2003. – 320 с.
 7. Деркач А. А. Профессиональная деятельность в особых и экстремальных условиях (психолого-акмеологические основы) / А. А. Деркач, В. Г. Зазыкин. – М. : РАГС, 1998.
 8. Долинська Л. В. Психологія конфлікту : навч. посіб. / Л. В. Долинська, Л. П. Матяш-Заяц. – К. : Каравела, 2010. – 304 с.
 9. Зеер Э. Ф. Психология профессионального развития : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Зеер Э. Ф. – 2-е изд., стереотип. – М. : Академия, 2007. – 240 с.
 10. Иванова Е. М. Психотехнология изучения человека в трудовой деятельности / Е. М. Иванова. – М., 1992.
 11. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2002.
 12. Климов Е. А. Введение в психологию труда / Е. А. Климов. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1988. – 197 с.
 13. Климов Е. А. Психология профессионального самоопределения / Климов Е. А. – М. : Академия, 2004. – 304 с.
 14. Климов Е. А. Пути в профессионализм : учеб. пособ. / Е. А. Климов. – М. : Флинта, 2003. – 320 с.
 15. Кокун О. М. Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності : моногр. / Кокун О. М. – К. : Міленіум, 2004. – 265 с.
 16. Малхазов О. Р. Професійний відбір та впровадження новітніх технічних засобів у роботі з персоналом / О. Р. Малхазов, О. М. Кокун // Соціальна психологія. – 2005. – № 4 (12). – С. 84–90.
 17. Малхазов О. Р. Психологія та психофізіологія управління руховою діяльністю / О. Р. Малхазов. – К. : Євролінія, 2002. – 320 с.
 18. Марков В. Н. Личностно-профессиональный потенциал управленца и его оценка / В. Н. Марков. – М. : НОРМА-ИНФРА, 2000. – 212 с.
 19. Мордвин С. К. Управление человеческими ресурсами / С. К. Мордвин. – М. : Банки и биржи, ЮНИТИ, 2000. – 220 с.
 20. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління / Орбан-Лембрик Л. Е. – К. : Академвидав, 2003. – 568 с.
 21. Практикум по дифференциальной психодиагностике профессиональной пригодности : учеб. пособие / под общ. ред. В. А. Бодрова. – М. : ПЕР СЭ, 2003. – 768 с.
 22. Практическая психодиагностика : методики и тесты : учеб. пособ. / [ред.-сост. Д. Я. Райгородский]. – Самара : БАХТАХ-М, 2001. – 672 с.
 23. Приходько І. І. Професійний психологічний відбір майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України : моногр. / Приходько І. І. – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2008. – 190 с.

24. Пряжников Н. С. Психологический смысл труда / Н. С. Пряжников – М. : Ин-т практической психологии ; Воронеж : НПО МОДЭК, 1997. – 352 с.
25. Пряжников Н. С. Психология труда и человеческого достоинства / Н. С. Пряжников, Е. Ю. Пряжникова. – М. : Ин-т практической психологии ; Воронеж: НПО МОДЭК, 2001. – 352 с.
26. Управление персоналом : учеб. для вузов / под ред. Т. Ю. Базарова, Б. Л. Еремина. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. – 423 с.
27. Фонарев А. Р. Развитие личности в процессе профессионализации / А. Р. Фонарев // Вопросы психологии. – 2004. – № 6. – С. 72–83.
28. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность / Х. Хекхаузен. – 2-е изд. – СПб. : Питер; М.: Смысл, 2003. – 860 с.
29. Шадриков В. Д. Психология деятельности и способности человека : учеб. пособ. для вузов / В. Д. Шадриков. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Логос, 1996. – 320 с.
30. Шульц Д. Психология и работа / Д. Шульц, С. Шульц. – 8-е изд. – СПб. : Питер, 2003. – 560 с.

11. Інформаційні ресурси

1. <http://psychlib.com.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws>
3. http://www.koob.ru/psychodiagnostic_systems/
4. <http://psylib.ukrweb.net/books/beloo01/index.htm>